

Pohjoismaiden neuvosto
Ved Stranden 18
1061 København K

Vastaus Pohjoismaiden neuvoston kirjalliseen kysymykseen (E 6/2011) Pohjoismaiden aikavyöhykkeistä tulevaisuudessa

Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtaja – Tanska, Färsaaret ja Grönlandi – lähettää täten Pohjoismaiden hallitusten vastauksen kirjalliseen kysymykseen E 6/2020: Kirjallinen kysymys Pohjoismaiden aikavyöhykkeistä tulevaisuudessa. Kysymys on osoitettu Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Ahvenanmaan hallituksille.

Seuraavassa on maiden vastaukset Pohjoismaiden neuvoston kuhunkin neljään kysymykseen:

Kysymys kuuluu:

Pohjoismaiden neuvoston Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta, joka tekee pohjoismaista parlamentaarista yhteistyötä työmarkkina-, elinkeino-, talous- ja aluepoliittisesta näkökulmasta sekä rajaestenäkökulmasta, on pannut merkille EU:ssa meneillään olevan työn kesäajan poistamiseksi / Euroopan jakamiseksi uusiin aikavyöhykkeisiin, jolloin maat voisivat itse valita mihin aikavyöhykkeeseen ne haluavat jatkossa kuulua. Valiokunta on huolestuneena havainnut Pohjoismaiden olevan alustavasti eri aikavyöhykkeiden kannalla.

Valiokunta haluaa sen vuoksi vastauksen seuraaviin kysymyksiin:

- 1. Käykö hallitus tässä asiassa avointa vuoropuhelua muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa, jotta voidaan muodostaa hyvin perusteltu kansallinen kanta siihen, mihin aikavyöhykkeeseen maa haluaa jatkossa kuulua?**

Ruotsi:

Ruotsin hallituksen kanslia (infrastrukturiministeriö) osallistuu Suomen aloitteesta asetettuun työryhmään, jonka tehtävänä on koordinoida maiden kantoja aikavyöhykkeen valintaan.

Ahvenanmaa:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on ollut yhteydessä Suomen liikenne- ja viestintäministeriöön ja Ruotsin infrastruktuuriministeriöön. Lisäksi se on osallistunut Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteiseen Skype-kokoukseen, jossa käsiteltiin luopumista kellonajan siirrosta. Maakunnan hallitus on ollut yhteydessä myös Pohjoismaiden neuvostoon ja Ruotsin merenkulkuyhdistykseen. Maakunnan hallitus kannattaa perusteellista pohjoismaista keskustelua yhteisen näkemyksen löytämiseksi.

Norja:

Norjan elinkeino- ja kalastusministeriö keskustelee asiasta Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa. Olemme osallistuneet yhteen aiheesta käsittelevään kokoukseen joulukuussa 2019 ja toiseen helmikuussa 2020. Kokousten tavoitteena on ollut informoida maiden tilanteesta sekä koota tietoa aikavyöhykkeistä koskevan päätöksenteon pohjaksi. Keskustelut on käynnistetty Suomen liikenne- ja viestintäministeriön aloitteesta. Kokouksiin ovat osallistuneet Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti, Viro ja Liettua.

Suomi:

Suomi on keskustellut koordinoinnista Ahvenanmaan maakunnan hallituksen sekä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa. Keskusteluihin ovat osallistuneet Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti, Viro ja Liettua. Jäsenvaltiot ovat korostaneet, että on tärkeää pyrkiä välttämään Euroopan pirstaloituminen eri aikavyöhykkeisiin. Koordinointi on siis avainasemassa. Suomi on käynnistänyt keskustelut naapurimaidensa kanssa. Tavoitteena on pyrkiä koordinoimaan pysyvän ajan valintaa siten, että vältetään ”aikavyöhykkeiden tilkkutäkki”. Keskustelut ovat olleet hyödyllisiä ja pragmaattisia. Yhteisiä skenaarioita on hahmoteltu Suomen kehittämän aikavaikutustyökalun avulla.

Tanska:

Tanska ei valitettavasti voinut osallistua joulukuussa 2019 pidettyyn Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteiseen koordinointikokoukseen, jonka lähtökohdana oli komission ehdotus puolivuositaisesta kellonajan siirrosta luopumisesta. Tanska on sittemmin ollut yhteydessä Suomeen ja saanut kokouksen päätelmät sekä asiakirjan ”Comparison of time zone alternatives for the Nordic and Baltic countries”, eli se on päivittänyt itsensä tilanteen tasalle.

Mikäli puolen vuoden välein tapahtuvasta kellonajan siirrosta päätetään luopua, Tanska kannattaa aikavyöhykevalinnan koordinointia siten, ettei EU:sta tule aikavyöhykkeiden tilkkutäkkiä. Asiaa on tärkeää koordinoida etenkin naapurimaiden kanssa.

2. Onko hallitus ottanut huomioon raja-alueiden työmarkkinoille sekä Pohjoismaiden väliselle kaupankäynnille asiasta koituvat seuraukset?

Ruotsi:

Hallitus antoi jo toukokuun 2018 alussa valtiokonttorille tehtäväksi selvittää, millaisia vaikutuksia nykyisellä kellonajan siirrolla on todettu olevan. Useiden selvitystä kommentoineiden järjestöjen mukaan on syytä pyrkiä välttämään aikavyöhykkeiden tilkkutäkkiä, joka hankaloittaisi maidenvälistä kauppaa ja liikkuu.

Ruotsin hallitus ei ole vielä ottanut kantaa Euroopan komission ehdotukseen vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta luopumisesta. Infrastruktuuriministeri Tomas Enerothin mukaan asialle on saatava valtiopäivien laaja kannatus ja tuki, ennen kuin Ruotsi voi ottaa kantaa komission ehdotukseen ja tarvittaessa siihen, mikä valitaan normaaliajaksi. Hallitus aikoo kääntyä asiassa valtiopäivien puoleen. Siksi hallitus ei ole vielä ottanut kantaa kysymyksiin, jotka tulevat ajankohtaisiksi, jos neuvosto ja Euroopan parlamentti päättävät luopua kellonajan siirrosta.

Ahvenanmaa:

Maakunnan hallitus on perehtynyt Ahvenanmaan elinkeinoelämän keskusjärjestön, Ahvenanmaan yrittäjien sekä Suomen Varustamot r.y.:n näkemyksiin. Mainitut järjestöt kannattavat yhteisen aikavyöhykkeen valintaa Itämeren alueelle. Maakunnan hallituksen mukaan ratkaisu vahvistaisi alueen yhteistyötä, minkä vuoksi se kannattaa ajatusta Itämeren alueen yhteisestä aikavyöhykkeestä.

Norja:

Näkemyksiä näistä asioista on syytä selvittää mahdollisessa avoimessa kuulemisessa, joka koskee ehdotusta kellonajan siirrosta luopumisesta ja aikavyöhykkeen valinnasta. Hallitus ei ole vielä päättänyt, järjestetäänkö asiasta avoin kuuleminen ja milloin.

Suomi:

Suomi on koonnut lausunnon, mielipidetiedustelun ja verkkokyselyn kansalaisten ja yritysten näkemyksiä komission aloitteesta. Kaikki lausunnonantajat kannattivat ehdotusta, jonka mukaan luovutaan kellonajan siirrosta.

Siirtymistä pysyvään talviaikaan puollettiin terveyden ja unirytmien liittyvillä seikoilla. Talviaika sai erityisen paljon kannatusta aloilla, joilla työt yleensä aloitetaan aikaisin aamulla. Myös arvopaperimarkkinoiden takia talviaikaa pidettiin kesäaikaa parempana.

Pysyvää kesäaikaa puoltavissa lausunnoissa korostettiin valoisien kesäöiden suotuisaa vaikutusta liikenneturvaan ja parempia ulkoliikunta- ja urheilumahdollisuuksia työpäivän jälkeen.

Useimmissa vastauksissa ei otettu kantaa aikavyöhykkeen valintaan. Joissakin vastauksissa kuitenkin todettiin, että Suomen on tärkeää kuulua samaan aika-
vyöhykkeeseen naapurimaiden kanssa.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on esittänyt erikseen oman kantansa kellonajan siirtoon. Sen mukaan koko Ahvenanmaalle aiheutuisi merkittävää haittaa, jos Suomen ja muiden Pohjoismaiden välinen aikaero kasvaisi, mikä joh-
tuu Ahvenanmaan maantieteellisestä sijainnista ja tiiviistä yhteyksistä Suo-
meen ja Ruotsiin sekä maiden välisestä vilkkaasta lauttaliikenteestä.

Ahvenanmaalla on toimivalta EU-lainsäädännön täytäntöönpanossa siltä osin kuin asia kuuluu maakunnan itsehallinnolle. Lainsäädäntövallan jakautumi-
sesta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991). Maakunnan lain-
säädäntövallasta säädetään lain 18 §:ssä ja valtakunnan lainsäädäntövallasta 27
§:ssä.

Suomi ei voi kansallisesti päättää luopua kellonajan siirrosta, vaan päätös on tehtävä EU:ssa. Mikäli tällainen päätös tehdään EU-tasolla, eduskunta päättää, kumman ajan Suomi valitsee pysyväksi.

Tanska:

Liikenne- ja asuntonministeriö järjesti syksyllä 2018 perinpohjaisen kuulemisen kansalaisyhteiskunnalle, etujärjestöille ja yrityksille saadakseen mahdollisimman selkeän kuvan sekä siitä, miten kesä- tai talviaikaan suhtaudutaan ja millaisia vaikutuksia komission ehdotuksella on. Lisäksi asiasta kannustettiin käymään laajaa julkista keskustelua, koska haluttiin kuulla kansalaisten mielipide ja selvittää, millaisia vaikutuksia kesäajalla ja talviajalla on.

Syksyllä 2018 järjestetyn kansallisen kuulemisen ja julkisen keskustelun tulokset osoittavat, ettei nykyisen järjestelmän muuttaminen saa ylivoimaista kannatusta.

Mikäli kellonajan siirrosta luovutaan, jotkut organisaatiot, esimerkiksi rakensala, toivovat siirtymistä pysyvään talviaikaan, jolloin talvella voidaan hyödyntää valoisampaa aamun tuntia. Jotkut muut organisaatiot, erityisesti urheilu- ja matkailualalla, puolestaan toivovat siirtymistä pysyvään kesäaikaan valoisien kesäiltojen vuoksi.

Yhtä mieltä ollaan kuitenkin siitä, että mikäli kellonajan siirrosta luovutaan, ratkaisu on koordinoitava EU:ssa, niin ettei unionin sisälle synny useiden aika-
vyöhykkeiden tilkkutäkkiä, mikä vaikeuttaisi rajat ylittävää kauppaa – etenkin

Tanskan kauppaa naapurimaiden kanssa. Sekä yritysten että monien kansalaisten kannalta erittäin valitettavaa, jos naapurimaat valitsisivat eri aikavyöhykkeen kuin Tanska.

Tanska ei ole vielä määritellyt lopullista kantaansa komission ehdotukseen, eikä Tanskan hallitus ole myöskään tehnyt päätöstä siitä, mihin aikavyöhykkeeseen Tanska liittyy, mikäli komission ehdotus hyväksytään.

3. Onko hallitus pannut merkille tiettyjä alueita tai sektoreita, joille aiheutuisi erityistä haittaa siitä, että Pohjoismaat kuuluisivat eri aikavyöhykkeisiin?

Ruotsi:

Katso vastaus kysymykseen numero 2.

Ahvenanmaa:

Koko Ahvenanmaalle aiheutuisi merkittävää haittaa, jos Suomen ja muiden Pohjoismaiden välinen aikaero kasvaisi, mikä johtuu Ahvenanmaan maantieteellisestä sijainnista ja tiivistä yhteyksistä Suomeen ja Ruotsiin sekä maiden välisestä vilkkaasta lauttaliikenteestä.

Norja:

Hallitus on pannut merkille komission mainitsemat tutkimustulokset, joiden mukaan EU-maiden synkronoimattomat järjestelmät, (kellonajan siirto vain joissain maissa) kasvattaisivat maiden välisen kaupan kustannuksia, aiheuttaisivat haittoja ja mahdollisia häiriöitä viestinnälle ja matkustamiselle sekä heikentäisivät tuottavuutta tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoilla.

Suomi:

Jäsenvaltioiden aikavyöhykevalintojen koordinointi on äärimmäisen tärkeää, jotta välttyttäisiin aikavyöhykkeiden sirpaloitumiselta. Kellonajan siirrosta on luovuttava yhtenäisesti koko unionissa, mikä turvaisi sisämarkkinoiden, teollisuuden ja ennen kaikkea liikenteen sujuvuuden. Suomi pyrkii ratkaisemaan kellonajan siirrosta etenkin kuljetus- ja logistiikka-alalle aiheutuvan ongelman.

Tanska:

Katso vastaus kysymykseen numero 2.

4. Onko hallitus tehnyt kustannus-hyötyanalyysia siitä, mitä hyötyä kullekin maalle olisi kaikkien Pohjoismaiden manneralueiden kuulumisesta samaan aikavyöhykkeeseen tulevaisuudessa?

Ruotsi:

Katso vastaus kysymykseen numero 2.

Ahvenanmaa:

Maakunnan hallitus on tutustunut Ahvenanmaan elinkeinoelämän keskusjärjestön, Ahvenanmaan yrittäjien ja Suomen Varustamot r.y.:n näkemyksiin, VTT:n tutkijoiden Esko Lehtosen ja Satu Innamaan laatimaan analyysiin ”Comparison of time zone alternatives for the Nordic and Baltic countries” sekä ruotsalaiskartoitukseen, joka käsittelee kellonajan siirron vaikutuksia Ruotsissa (Kartläggning av tidsomställningens effekter i Sverige, Statskontoret 2018:24). Maakunnan hallitus on näiden näkemysten nojalla päättänyt siihen, että paras ratkaisu olisi pysyvä Keski-Euroopan kesäaika (CET summer time) kaikille, mikä on skenaario 5 analyysissä ”Comparison of time zone alternatives for the Nordic and Baltic countries”. Tämä tarkoittaisi sitä, että Ruotsi, Norja ja Tanska ottaisivat pysyvästi käyttöön kesäaikansa, ja Suomi, Viro, Latvia ja Liettua talviaikansa. Näin kaikki maat olisivat samalla aikavyöhykkeellä.

Norja:

Ei.

Suomi:

Suomi on tutkinut eri vaihtoehtoja yhteiseksi strategiaksi. VTT:n suorittamassa tutkimuksessa selvitettiin, mitkä aikavyöhykkeet täyttäisivät tarkoituksensa Pohjoismaissa ja Baltian maissa, mikäli kesäajasta luovutaan. Tutkimuksessa hyödynnettiin suomalaista aikavaikutustyökalua, jolla luotiin yhteisiä skenaarioita.

Tutkimuksen loppupäätelmä oli, että skenaario valitaan sen mukaan, halutaanko valoisa aamu vai valoisa ilta. Valinta on ensisijaisesti poliittinen päätös: tutkimuksen mukaan ei ole vahvoja tieteellisiä perusteita erityisesti kumman puolesta.

Suomi katsoo, että kellonajan siirrosta on luovuttava harmonisoidusti, niin että se toteutetaan yhteisesti kaikissa maissa. Tämä on tärkeää esimerkiksi yritysille ja liikenteelle.

Tanska:

Ei

Ystävällisin terveisin

Benny Engelbrecht